

LIBRIS

We know
books

Cântec de lebedă

Diana, sora mea

**CHARLES
SPENCER**

Traducere din limba engleză de
OANA IONAȘCU, DIANA MORĂRAȘU,
CRISTINA NAN, ANAMARIA MANOLESCU

NEMIRA

Cuprins

Introducere.....	11
Prolog.....	19
1. „O lume în stare de șoc...”	21
2. „Transportați înapoi în copilărie...”	27
3. „O familie îndurerată...”	55
4. „Chiar dacă ție Dumnezeu ți-a îngăduit doar o jumătate de viață...”	63
5. „O noblete firească, fără apartenență la vreo clasă socială...”	67
6. „Noi, rudele tale de sânge...”	75
7. „Respectăm pe deplin tradiția...”	87
8. „În adâncul sufletului, o persoană foarte nesigură...”	95
9. „Lungi călătorii cu trenul între casele părinților noștri...”	109
10. „Însăși esența compasiunii, a datoriei...”	121
11. „Să se poată exprima liber, așa cum ți-ai dorit...”	131
12. „Diana a fost însăși esența... stilului, a frumuseții...”	139
13. „Un om atât de fermecător...”	147
14. „Un simbol al umanității altruiste...”	157
15. „O britanică adevărată, care a depășit granițele naționalității...”	169
16. „Cea mai bizară viață imaginabilă dusă după perioada copilăriei...”	183
17. „Luciditatea și puterea ei...”	195
18. „Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru micile bucurii...”	203
19. „A rămas neschimbată, fidelă propriei persoane...”	217

20. „Unică, sofisticată, extraordinară și de neînlocuit...”	227
21. „Și ei au pierdut pe cineva apropiat...”	243
22. „O încercare permanentă de a o doborî...”	253
23. „Intențiile ei cu adevărat bune...”	265
24. „O fată căreia i s-a dat numele zeiței războiului din Antichitate a ajuns să fie, în cele din urmă, persoana cea mai vânată a epocii moderne...”	273
25. „La polul opus al spectrului moral...”	289
26. „Ocazia să-ți mulțumim pentru felul în care ne-ai luminat viețile...”	307
27. „Mă aflu astăzi în fața dumneavoastră...”	333
28. „Comunitatea celor respinși...”	353
29. „Acestea sunt zilele pe care le voi prețui mereu...”	363
30. „Extraordinară și de neînlocuit...”	373
31. „Un frate își amintește de sora lui...”	375
<i>Mulțumiri</i>	381
<i>Credite foto și citate</i>	383

Prolog

În timp ce eu și cele trei surori ale mele mășăluiam pe pietrișul aleii din curtea bisericii – Diana purtând urna cu cenușa tatălui nostru –, am rostit cu voce tare gândul care mi-a trecut prin minte:

— Vă dați seama că unul dintre noi patru va fi prezent la înmormântarea celorlalți trei?

Au încetinit pasul pentru o secundă, urmărind logica mea ciudată, apoi m-au tachinat cu voce tare pentru o astfel de remarcă macabră.

— Mulțumesc frumos pentru asta! a râs Diana. Tipic pentru Carlos!

Și noi patru ne-am continuat drumul spre cripta familiei Spencer, sporovăind fără încetare, presupunând că, având în vedere că ne apropiam sau abia depășiserăm vârsta de treizeci de ani, vor trece multe decenii până când moartea avea să-l răpească pe primul dintre noi.

Însă, după numai cinci ani și jumătate, mă aflu în cortegiul funerar, în spatele sicriului celei mai mici dintre surorile mele, în timp ce acesta străbătea o mare de durere, cu fiii ei îndurerați de o parte și de alta a mea. Eram perfect conștient că aveam de îndeplinit o misiune urgentă, una pe care speram din tot sufletul să o duc la bun sfârșit, în numele Dianei.

CAPITOLUL UNU

„O lume în stare de șoc...”

Oamenii simt adesea nevoia să-mi spună unde se aflau când la urechile lor a ajuns vestea morții Dianei.

Eu eram acasă, în Cape Town, singur cu cei patru copii ai mei, când am auzit că sora mea a murit.

Telefonul de lângă patul meu a sunat în toiul nopții, dar, când m-am aplecat somnoros să ridic receptorul, a încetat să mai sune. Bătrânul și amabilul meu vecin, domnul Lindsay, mi-a explicat mai târziu că el fusese, crezând că ar fi bine să-mi spună că văzuse o știre la televizor: Diana fusese implicată într-un accident de circulație. „Dar apoi mi-am spus, de ce să te trezesc? M-am gândit că o să te ocupi de asta dimineață. Nu părea nimic prea grav – la momentul ăla.”

Când telefonul m-a trezit pentru a doua oară, era sora mea mijlocie, Jane, care mă suna să mă informeze despre accident. Nu era prea îngrijorată, doar își îndeplinea rolul ei obișnuit, discret și esențial în familie.

În copilărie, Diana și cu mine ne bucuram de fiorul resimțit când cotrobăiam pe furiș prin biroul tatei atunci când el nu era acasă, răscolind hârtiile și încercând să înțelegem ceva din viața lui misterioasă de adult. Odată dăduserăm peste o scrisoare pe un ton conciliant

adresată lui, părintele în custodia căruia ne aflam, de către o mătușă de gradul al treilea: „Măcar în Jane ai un copil echilibrat“, scria ea, și ne-a luat ceva timp să înțelegem cum eram noi percepuți în ochii celorlalți.

Jane, care a fost întotdeauna centrul de echilibru al familiei și principala sursă de informații, mi-a spus că Diana fusese implicată într-un accident de mașină la Paris. Se pare că suferise o leziune – posibil o fractură la picior, dar nimic mai mult decât atât. Soțul lui Jane, Robert, era secretarul particular al Reginei¹, așa că eram convinși că el avea acces la informații exacte, direct de la sursă, despre viața extraordinară și neconvențională a Dianei.

În ciuda acestei asigurări, m-am dat jos din pat, am coborât în vârful picioarelor, ca să nu-mi trezesc cei patru copii din camerele lor de la parter, și am pornit televizorul din bucătărie.

De la căsătoria Dianei cu Prințul Charles, cu șaisprezece ani în urmă, eram foarte atent la începutul fiecărui jurnal de știri, conștient că, dacă i s-ar fi întâmplat ceva îngrozitor surorii mele mai mici, cu siguranță ar fi fost știrea principală a zilei.

Cunoscând că până și un accident rutier aparent minor ar fi devenit o știre importantă, am comutat între BBC, Sky News și CNN, punând cap la cap ultimele informații transmise prin satelit despre evenimentele de la Paris. Accidentul așa-zis neînsemnat era deja – după cum știam că se va întâmpla – o știre de interes major.

Mulți dintre comentatorii și jurnaliștii care obișnuiau să apară în emisiuni TV au fost chemați să-și exprime părerea despre Diana, la modul general. Gravitatea accidentului încă nu fusese pe deplin

¹ În casele regale britanice, secretarul particular este consilierul cu gradul cel mai înalt și șeful de cabinet.

înțeleasă. Majoritatea reporterilor specializați în știri regale se re-fereau la sora mea cu acel dispreț constant pe care o mare parte a presei britanice îl manifestase față de ea în ultimii doi ani ai vieții, după ce-i fusese retrasă protecția Palatului și a poliției. Tonul lor era, așa cum devenise cumva normal pe atunci, superior, misogin și disprețuitor.

Eram întristat că nimeni nu îi lua apărarea, chiar și după ce fu-sese rănită într-un accident rutier. Ideea promovată de comenta-tori părea să fie aceea că astfel de lucruri se întâmplă când îți petreci impetuos vara hoinărind cu un playboy – încă o melodramă pros-tească și evitabilă într-o viață aparent mult mai haotică de când pă-răsisse Familia Regală. Nici urmă de compasiune pentru o persoană aflată în suferință. Astfel de critici constante și răutăcioase fuse-seră îndelung încurajate de dușmanii Dianei de la Palat, iar acum iată că se repetau.

Jane și cu mine am vorbit neîncetat pe măsură ce situația devenea tot mai îngrijorătoare. Jane mi-a spus că Diana își fracturase picio-rul. Nu, de fapt, ea făcuse o comotie cerebrală.

Gravitatea accidentului a devenit evidentă în momentul în care s-a confirmat că iubitul Dianei, Dodi Fayed, și șoferul francez al mașinii lor, Henri Paul, muriseră pe loc, la impact.

Și apoi, probabil la a cincea sau a șasea noastră convorbire din acea noapte, când groaza crescândă ne-a făcut pe amândoi să ne pierdem cuvintele, l-am auzit pe cumnatul meu, Robert, vorbind în fundal la telefonul de serviciu din casa lor.

— O, nu! a rostit el plin de uimire și durere totodată, aerul ieșindu-i din adâncul pieptului într-o explozie puternică de neîn-credere șocată.

Iar Jane, văzând cât de afectat era el, mi-a transmis cu voce șoptită:

— Gata... A căzut cortina... Duch a murit...

— O, Doamne, Jane! am spus eu, iar lumea parcă s-a oprit în loc pentru o clipă.

Apoi, neștiind ce aş mai fi putut adăuga, am închis telefonul.

M-am întors la ecranul televizorului, unde comentatorii încă nu primiseră vestea îngrozitoare. La fel cum se întâmplase şi în cazul meu, în acele studiouri îndepărtate a început să se contureze ideea că, de fapt, se întâmplase ceva destul de serios, apoi a urmat conştientizarea faptului că situaţia era gravă, înainte ca, incredibil, moartea Dianei să fie confirmată.

Întârzierea cu care se desfăşurau lucrurile era teribilă. Îmi amintesc că, la un moment dat, în timp ce stăteam acolo singur, în agonie şi neîncredere, mi-am amintit de o lecţie de la ora de engleză, când ni s-a explicat ce este ironia dramatică. Faptul că ştiam că Diana era moartă, iar aceşti comentatori absurzi încă nu primiseră vestea – dar urmau să o afle, destul de curând -- era, în ochii mei, cel mai exagerat caz de ironie dramatică imaginabil.

I-am blestemat în sinea mea pe oamenii aceştia despre care ştiam că au cunoştinţe sumare, a căror ocupaţie era să ofere lumii buchete de cuvinte tăioase, dar false. Aceşti așa-zisi „experţi în regalitate“ fuseseră plătiţi cu câteva sute de lire fiecare pentru a o critica din nou pe Diana. Am observat cum dispreţul lor blazat a fost întrerupt de ştiri îngrijorătoare, înainte ca privirile lor tulburate să le trădeze consternarea. Când prezentatorul a anunţat decesul Dianei, ei au fost printre primii care au resimţit şocul a cărui undă avea să se propage în acea zi pe tot mapamondul.

Şi mă întreb acum, câtoro dintre aceşti ipocriţi care îşi exprimau dezaprobarea le păsa cu adevărat de modul crud în care fusese curmată viaţa unei tinere mame iubitoare? Şi câţi dintre ei au calculat în tăcere că o sursă de venit care părea nesfârşită cu o oră în urmă tocmai fusese suprimată pe veci sub privirile lor uimite?

LIBRIS

We know
books

Copilașii mei încă dormeau liniștiți, în timp ce tragedia familiei era în plină desfășurare.

Cu o generație în urmă, copiii care dormeau în casa familiei Spencer eram Diana și cu mine.

CAPITOLUL DOI

„Transportați înapoi în copilărie...”

Silueta casei copilăriei noastre, Park House, este, fără îndoială, maiestuoasă. Formele sale sunt caracteristice stilului pe care poetul laureat John Betjeman l-a numit „Jacobethan”, o îmbinare a tendințelor care au predominat în Anglia spre sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea. Acest stil a fost readus la viață începând cu anii 1820, după ce toată lumea se săturase de formele clasice, perfecte, ale stilului georgian.

O mare parte din fațada clădirii Park House era alcătuită dintr-o gresie aspră, de culoare ruginie care, privită de aproape, semăna cu crusta de pe o turtă dulce arsă. Ancadramentul ferestrelor înalte și al ușilor generoase era pus în evidență de zidăria din calcar fin, care contrasta elegant cu aspectul rugos al fațadei. Acest lucru conferea clădirii un aer mai aristocratic.

Când locuiam acolo – de atunci s-a schimbat foarte mult, fiind transformată într-un azil și aflându-se acum în degradare –, Park House era amenajată astfel încât să pună în valoare măiestria arhitecturală inițială. Avea cinci dormitoare pentru familie și două pentru oaspeți, precum și o cameră pentru bona noastră, la primul etaj, iar personalului îi erau destinate două apartamente care dădeau spre curtea din spate.

Ușa de la intrare, înaltă și frumoasă, dădea spre o alee lată cu pietriș, cu un rond de iarbă în centru. Dincolo se întindeau tufișuri dese de rododendroni, împiedicând vederea și zgomotul străzii.

La intrare, te întâmpina un hol spațios, în dreapta căruia se afla cabinetul tatălui meu. Elementul principal al acestei încăperi era biroul său surprinzător de modern – în rest, era un om cu gusturi mult mai tradiționale. În mijloc se găsea o masă, acoperită cu reviste și cărți, pe care se afla *A Near Run Thing*, o carte cu copertă cartonată despre Bătălia de la Waterloo, în care se remarcase odinioară regimentul din care ulterior făcuse și el parte. Mai era și un birou secundar pentru sarcini ocazionale de secretariat sau contabilitate, lângă care se afla un fișet cu sertare încuiate, de culoare gri precum navele de război.

Dincolo de biroul tatei se întindea salonul. Acesta era spațiul central al întregii case, apreciat pentru versatilitatea sa. Putea servi la fel de bine ca o cameră de primire formală sau ca un spațiu familial mai informal.

Înainte să ne părăsească, deasupra șemineului atârna un portret modern al mamei mele. Sub el se afla un ceas de călătorie strălucitor și o cutie din onix alb pentru trabucuri, din care oaspeții se puteau servi, chiar dacă niciunul dintre părinții mei nu fuma la acea vreme.

Lângă șemineu se găsea o găleată cu lemne, cu surcele și cu briचे Zip, pentru a înfrunta iernile reci din Norfolk, al căror vânt bătea dinspre Munții Ural, aducând cu el stoluri de găște sălbatice.

În dreapta, imediat ce intrai în salon, se afla pianul cu coadă. Cele trei surori ale mele stăpâneau instrumentul, interpretând adesea cu multă pasiune lucrările mai dramatice ale lui Rahmaninov și Dvořák sau duete în ritm alert. Sunete mai moderne se auzeau din consola decolorată a pick-upului din anii '60, situată în colțul camerei, în diagonală față de pian.

La picioarele uneia dintre canapelele confortabile se afla un grup de trei măsuțe verzi. Diana și cu mine le foloseam când ni se servea cina în fața televizorului, după baie, odată ce eram considerați suficient de mari pentru a trece din aripa copiilor în zona principală a casei. Încă am aceste măsuțe, suveniruri uzate ale unei vieți de demult, în care salonul juca un rol important.

Sufrageria era încăperea cea mai solemnă din Park House. În centrul ei se afla o masă din lemn de culoare închisă, din secolul al XIX-lea, în jurul căreia erau așezate douăsprezece scaune cu spătar înalt. Tablourile de pe pereți erau moderne – peisaje postimpresioniste din Norfolk și Normandia, create de artistul local Edward Seago, ale cărui picturi în ulei erau apreciate și de Regină, și de Prințul Philip. Prințul l-a invitat pe Seago să-l însoțească într-o expediție în Antarctica, în timpul căreia artistul a realizat zeci de lucrări. La întoarcerea în Anglia, Prințul Philip a cerut să le vadă pe toate și, după cum i-a povestit Seago tatălui meu, nici nu le-a returnat, nici nu le-a plătit.

Când luam masa cu întreaga familie, foloseam vesela Wedgwood pe care tatăl meu o cumpărase la o strângere de fonduri pentru World Wildlife Fund în 1962, la un an după nașterea Dianei. Farfuriile din acest set erau mai degrabă frumoase decât drăguțe, având în mijloc gravuri alb-negru care înfățișau o jumătate de duzină de animale sălbatice africane. Dacă aveam o farfurioară cu desenul unei antilope, al unui leu sau al unei girafe, iar apoi ni se servea felul principal pe o farfurie mare cu imaginea aceluiași animal, noi, cei doi copii mai mici, strigam: „Am o pereche!“ O asemenea coincidență la masă era surprinzător de captivantă pentru noi la acea vreme.

Lângă sufragerie, la capătul unui coridor scurt, se afla o garderobă pe pereții căreia erau agățate câteva dintre caricaturile publicate în ziare de caricaturistul Osbert Lancaster, precum și fotografii

care aminteau de participarea tatălui meu la efortul de război și de pasiunea sa pentru cricket. El era un jucător cu multiple responsabilități în echipa locală de mare succes.

Crezul țințașului – cunoscut sub numele de „Sfatul unui tată” – care începea cu avertismentul „Niciodată, sub nicio formă, să nu îndrepți arma spre cineva...” era afișat într-un loc strategic aici. În copilărie, tata avusese doi prieteni care trăiseră ororile unor accidente mortale cu arme de foc chiar la ei acasă: unul își împușcase tatăl (fapt care i-a adus porecla sumbră de „Bagdad” în anii de școală), iar celălalt îndreptase o pușcă spre sora lui, apăsând pe trăgaci fără să știe că aceasta era încărcată și gata de tragere. Tatăl meu, un pasionat al tirului, era hotărât ca o astfel de tragedie să nu se abată asupra familiei sale. Sala de arme de la Park House era mereu încuiată, iar el deținea singura cheie.

Regulile mai puțin stricte impuse de tata erau, în general, ignorate. Deși ne era interzis, ne dădeam adesea pe balustrada scării principale, elegante a conacului. Lemnul acesteia era suplu și bine lustruit, așa că era ușor să prindem viteză pe panta abruptă. Parcă mai aud și acum scârțâitul coborârii noastre, cu mâinile sprijinite bine de balustradă, pentru a putea frâna rapid în cazul în care un adult ar fi apărut din senin.

Sub scara principală se afla un dulap burdușit cu tot felul de obiecte de vară – rachete de tenis din lemn, precum și două seturi de crochet: unul normal, pentru adulți și unul mai mic, pentru noi, copiii. Față în față cu acest dulap se afla ușa către grădina casei. Pe pereți urcau trandafiri cățărători, iar o alee largă, pavată cu pietriș înconjură casa, înainte de a face loc unei peluze vaste.

În interior, în stânga ușii de la sufragerie, se aflau două uși bătute groase și albe, care scârțâiau zgomotos când erau deschise. Acestea alcătuiau trecerea dintre partea destinată adulților din casa

familiei și aripa rezervată copiilor mai mici și personalului. În copilărie, Diana și cu mine locuiam în ceea ce fusese cândva zona destinată servitorilor din clădirea victoriană.

Bănuiesc că ceva din aspectul, dacă nu chiar din mediul copilăriei noastre petrecute alături de tata era rezultatul educației de modă veche pe care o primise. El a întreținut și a crezut în ceea ce era, în multe privințe, un stil de viață foarte tradițional al clasei superioare engleze. El fusese crescut într-un ritm și într-un ton similare cu cele din primii săi ani petrecuți la Althorp, reședința impunătoare din secolul al XVI-lea a familiei Spencer, situată în îndepărtatul Northamptonshire. Prin urmare, probabil i s-a părut normal să persevereze în acest stil de educație, chiar și în anii șaizeci, când convențiile erau profund contestate. Tatăl meu avea mereu o sclipire de bunătate în ochi, dar nutrea un profund respect pentru ritualuri.

La Park House, el locuia în zona destinată adulților. Pe de altă parte, Diana și cu mine eram, în general, destul de fericiți în zona casei rezervată personalului și copiilor. Acolo se aflau dormitoarele noastre, baia (pe care o împărțeam cu bona), salonul copiilor, precum și bucătăria, spălătoria și cămările unei case foarte mari din secolul al XIX-lea. În timp ce crama tatălui meu (la fel ca și sala de arme) era încuiată permanent, noi aveam acces liber la toată aripa noastră din Park House. Trebuia doar să ne adaptăm ritmului locului.

Noi, copiii, ne trezeam devreme în timpul anului școlar și ne strângeam paturile. Diana își făcea o ordine perfectă în cameră, înainte de a veni să mă ajute cu a mea, în caz că nu mă descurcam. Luam micul-dejun în salonul copiilor împreună cu bona – terci de ovăz sau cereale, în funcție de anotimp, urmate de pâine prăjită și gem.

Dacă tata era acasă, mergeam să-l vedem înainte de a pleca la școală. El ne privea cu dragoste și prima întrebare pe care ne-o puneă zilnic era: „Și voi, Diana și Charles, ce aveți de gând să faceți astăzi?”

Amândoi ne imaginam cu voce tare cum urma să decurgă ziua, împărtășindu-ne speranțele și obiectivele. Deși o bonă pe care am avut-o pentru o scurtă perioadă își amintea de noi cu ironie ca fiind „copii foarte energici”, Diana era cea mai vorbăreată dintre noi doi. Apoi plecam împreună cu alți patru sau cinci copii din familiile vecine, conduși cu toții la școală de mamele lor, prin rotație. Când venea rândul familiei noastre să ne ducă și să ne aducă, la volan se afla un membru al personalului.

Am mai povestit această întâmplare, dar, întrucât pune în evidență natura grijulie a Dianei ca soră mai mare, merită să o mai povestesc o dată.

În septembrie 1968, la vârsta de patru ani, m-am trezit cu entuziasm în prima mea zi la Silfield, școala primară din orașul vecin King's Lynn, unde Diana era deja elevă. După micul-dejun, înainte de a fi duși cu mașina la școală, am pozat amândoi în grădina de la Park House, îmbrăcați în uniforme școlare. Tata imortaliza întotdeauna momentele importante din viața copiilor săi cu aparatul de fotografiat.

Diana făcuse deja doi ani de școală, așa că se afla într-una dintre clasele mai mari. Învățătoarea ei era domnișoara Lowe, venerabila directoare de modă veche, a cărei grijă față de elevii ei era exemplară. Domnișoara Lowe mi-a povestit, multe decenii mai târziu, cât de greu îi fusese Dianei să se concentreze la ora aceea, neștiind cum se descurca frățiorul ei boboc. Văzând că Diana nu avea cum să fie atentă în starea aceea de neliniște, domnișoara Lowe i-a spus: „Haide, du-te și vezi ce face!”

Diana a ieșit din sala ei de clasă și a venit la mine, m-a verificat în liniște de pe margine să vadă cum sunt, apoi s-a întors în clasa domnișoarei Lowe. „Se descurcă bine!” a informat-o ea, cu un zâmbet mulțumit, gata să se concentreze în sfârșit la lecția directoarei.

După ore, ne reîntâlneam cu tovarășii de drum și eram lăsați înapoi la Park House. Dacă nu mergeam la piscină sau (în cazul meu) la călărie, salonul copiilor rămânea centrul vieții noastre de acasă. Acolo ne retrăgeam pentru ceai. Tot acolo ne jucam ore în șir, într-o lume cu mult înainte de apariția distracțiilor electronice. Prietenii de la școală veneau uneori în vizită după-amiaza, iar noi mergeam din când în când la ei acasă. Dar, în general, la Park House eram doar noi doi, o soră mai mare și un frate mai mic, cu o diferență de vârstă de aproape trei ani, viața noastră desfășurându-se în jurul salonului copiilor, sub supravegherea bonei.

Am avut un lung șir de bone, dintre care majoritatea erau amabile. Două s-au dovedit a fi abuzive, aplicându-ne, mie și Dianei, pedepse fizice despre care părinții noștri nu știau nimic și pe care niciodată nu ne-a trecut prin cap să le facem cunoscute. Cred că pur și simplu am presupus că știau și că, prin urmare, într-o oarecare măsură, erau de acord.

Prima dintre ele – o hoască bătrână, palidă și cu față ascuțită ca un topor – avea obiceiul să ne aplice lovituri puternice cu o lingură de lemn peste palmele întinse, probabil pentru ca urmele pe care ni le lăsa să fie greu de observat.

Următoarea a fost mult mai rea. Dacă ea considera că Diana sau eu fuseserăm obraznici, ne izbea cu capul de peretele alb din beton de lângă toaleta camerei copiilor. Rezultatul era o durere amețitoare, pulsatilă și o stare de dezorientare.

Dacă trebuia să primim amândoi pedeapsa, bona ne așeza unul lângă celălalt, ne apuca de păr și ne lovea cap în cap, cu o forță surprinzătoare. Șocul acestor lovituri era imens și ne făcea pe amândoi să izbucnim în lacrimi. Dar nu ne-am lăsat niciodată înfrânți de această cruzime.

Amândoi eram copii cu voință puternică, încăpățânați când eram convinși că avem dreptate, mai ales în fața unor acțiuni pe care le știam greșite. Acest tip de comportament era ceva împotriva căruia ne revoltam.

Pe vremea când mama locuia la Park House, vigilența era mai mare. Una dintre bonele surorilor noastre fusese concediată pe loc după ce mama devenise suspicioasă cu privire la frecvența cu care cei doi copii mai mari ai ei, Sarah și Jane, sufereau de tulburări stomacale. În cele din urmă, și-a dat seama că acest lucru nu se datora unor cauze naturale, ci laxativelor pe care bona le administra în secret copiilor, dintr-un sadism numai de ea înțeles.

Cea mai încântătoare dintre bonele mele și ale Dianei a fost Sally Percival, care a avut grijă de noi începând din 1968, cu un an sau doi ani înainte ca Diana să plece la internat. Sally îndeplinea grija atentă cu căldura, bunătatea și umorul. Ne simțeam în siguranță lângă ea și o iubeam pentru asta. Un aspect important era faptul că Sally gestiona cu maturitate și înțelegere momentele în care eram predați și preluați de părinții noștri divorțați, momente care puteau genera tensiuni.

În copilăria mea și a Dianei, Sally a reprezentat o mare forță a binelui. Purta haine obișnuite, spre deosebire de uniformele apretate ale bonelor noastre anterioare. Când, la începutul anului 1971, pe când Diana avea nouă ani și cu șapte, ni s-a spus că urma să plece de la Park House, am primit vestea cu mare tulburare. Dar era timpul ca noi să trecem la următorul pas în viață, iar Diana să înceapă școala cu internat.

Până în acel moment, tata mânca adesea singur – chiar și în timpul vacanțelor noastre școlare – și părea foarte abătut. Acum ne chema să-l însoțim în sala de mese la prânz, când eram toți acasă și nu avea oaspeți adulți. Aceasta a fost o noutate care ne-a făcut tuturor mare plăcere.